

Визначення МПЗ за 2025 рік та подання декларації з єдиного податку платниками четвертої групи на 2026 рік

Лектор: **Світлана Стадник** — головний редактор
видання «Баланс-Агро»

Визначення МПЗ за 2025 рік

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

МПЗ визначається тільки для сільгоспугідь

МПЗ – це мінімальна сума податків, яку повинні сплачувати власники та/або користувачі сільгоспугідь за 1 га сільгоспугідь. Загальне МПЗ – це сума мінімальних податкових зобов'язань, визначених щодо кожної із земельних ділянок, право користування якими належить юридичній або фізичній особі ([пп. 14.1.114² ПК](#)).

Тобто, МПЗ визначається тільки щодо земельних ділянок, віднесених до **сільськогосподарських угідь**. Нагадаємо, згідно із ч. 2 ст. 22 [Земельного кодексу](#) до сільгоспугідь належать: рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги (рілля, що тривалий час не обробляється).

Тобто якщо земля належить до земель сільгосппризначення, які не є сільгоспугіддями (наприклад, господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги, землі під господарськими будівлями та дворами, землі тимчасової консервації тощо), то МПЗ для таких земель не визначається.

Треба брати до уваги не цільове призначення, а вид угідь (додаток «Експлікація угідь» Витягу з Державного земельного кадастру).

Посилання на статті, як визначити вид угідь:

✓ [«Баланс-Агро»](#)

<https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-zemelnyje-otnoshenija-balans-agro-278-kak-opredelit-vid-ugodij-dlya-rascheta-mno>

✓ [Uteka-Agro](#)

<https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-zemlya-ta-zemelni-pravovidnosini-32-kak-opredelit-vid-ugodij-dlya-rascheta-mno>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

За які сільгоспугіддя МПЗ не визначається

Перелік таких земель встановлений у п. 38^{1.2} ПК. Так, **МПЗ не визначається:**

- для земельних ділянок, що використовуються дачними (дачно-будівельними) та садівничими (городницькими) кооперативами (товариствами), а також набуті у власність/користування членами цих кооперативів (товариств) унаслідок приватизації (купівлі-продажу, оренди) у межах земель, що належали цим кооперативам (товариствам) на праві колективної власності чи перебували в їх постійному користуванні;
- земель запасу;
- невитребуваних земельних часток (паїв), розпорядниками яких є органи місцевого самоврядування, крім таких земельних часток (паїв), переданих цими органами в оренду;
- земельних ділянок зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь, які належать фізособам на праві власності та/або користування та станом на 1 січня звітного року розташовувалися **в межах населених пунктів**;
- земельних ділянок, земельних часток (паїв), за які не нараховувалася та не сплачувалася плата за землю або єдиний податок платниками четвертої групи, що перебувають у консервації, або які забруднені вибухонебезпечними предметами, або щодо яких прийнято рішення про надання податкових пільг зі сплати місцевих податків та/або зборів на підставі заяв платників податків про визнання земельних ділянок непридатними для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами. **Мінімальне податкове зобов'язання для земельних ділянок, земельних часток (паїв), передбачених абзацом сьомим цього пункту, не визначається за період, за який не визначається плата за землю або єдиний податок четвертої групи.**

Як подати в ОМС заяву про потенційну загрозу забруднення земельних ділянок вибухонебезпечними предметами

<https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-nalogooblozhenije-balans-agro-275-kak-podat-v-oms-zayavlenie-o-potencialnoj-ugroze-zagryazneniya-zemelnyx-uchastkov-vzryvoopasnymi-predmetami>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

За які сільгоспугіддя МПЗ не визначається

Також МПЗ не визначається за земельні ділянки, розташовані **на території активних бойових дій і тимчасово окупованих територіях.**

Відповідно до пп. 69.15 підрозд. 1 розд. XX ПК сума мінімального податкового зобов'язання за земельні ділянки (земельні частки (паї), визначені цим підпунктом, визначається пропорційно кількості місяців, коли такі земельні ділянки (земельні частки (паї) підлягали оподаткуванню платою за землю або єдиним податком четвертої групи.

Тобто, МПЗ не нараховуються та не сплачуються за період з **1-го числа місяця, в якому щодо відповідних територій було визначено дату початку активних бойових дій або тимчасової окупації, до останнього числа місяця, в якому було завершено активні бойові дії на відповідній території або її тимчасова окупація** (пп. 69.14 і 69.33 підрозд. 10 розд. XX ПК).

Для визначення таких територій треба користуватися Переліком, затвердженим наказом Міністерства розвитку громад та територій від 28.02.2025 № 376.

Земельні ділянки, розташовані на території, яку включено до розд. І «Території можливих бойових дій» Переліку № 376, не звільняються від нарахування та сплати МПЗ.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

МПЗ визначається тільки, якщо право користування зареєстроване в Державному реєстрі речових прав

Тобто, якщо право користування земельною ділянкою не зареєстроване в Державному реєстрі речових прав, то МПЗ за таку ділянку має сплачувати власник або попередній орендар (якщо за ним зареєстроване право користування) (п. 38-1.4 ПК).

Хто повинен визначати МПЗ у разі передання земельної ділянки в суборенду, якщо договір укладено між платниками ЄП четвертої групи?

Це повинен робити суборендар (звісно, якщо право суборенди зареєстровано належним чином). Адже саме за ним зареєстровано право користування цією ділянкою (п. 381.4 ПК).

У цій ситуації площа земельної ділянки, яка наводиться в декларації та додатку 1, не збігатиметься з площею, зазначеною в додатку 3. Адже єдинники четвертої групи в разі надання сільгоспугідь в оренду іншому платникові цього податку відображають площу орендованих земельних ділянок у своїй декларації (пп. 295.9.6 ПК).

Тобто ЄП за таку ділянку сплачує суборендодавець, а МПЗ має розраховувати суборендар.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Визначення МПЗ фермерськими господарствами

Хто має сплачувати МПЗ за земельні ділянки, що належать членам ФГ

На нашу думку МПЗ має сплачувати ФГ як юридична особа.

Адже згідно зі ст. 12 Закону від 19.06.2003 № 973-IV «Про фермерське господарство» (далі — Закон № 973) право володіння та користування земельними ділянками, що належать на праві власності чи користування членам ФГ, здійснює ФГ.

Законодавство не вимагає укладання договорів оренди таких ділянок, достатньо прописати в статуті ФГ, що ці ділянки використовуються в його господарській діяльності. Такий висновок підтверджує Велика Палата Верховного Суду в постанові від 30.06.2020 у справі № 927/79/19 (ЄДРСР, реєстр. № 90458899): перехід прав та обов'язків орендаря земельної ділянки від громадянина до створеного ним ФГ відбувається за нормами Закону № 973 та не потребує вчинення сторонами орендних правовідносин будь-яких додаткових дій, у тому числі укладення додаткових угод.

На думку ДПС, МПЗ має сплачувати фізична особа – член ФГ, за якою зареєстроване право власності чи право користування земельною ділянкою.

Роз'яснення в [ЗІР https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41050](https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41050) : «Якщо фермерське господарство користується земельними ділянками сільськогосподарського призначення, які перебувають у власності членів фермерського господарства, без укладання договору оренди та державної реєстрації переходу такого права користування, то обов'язок з визначення загального МПЗ виникає у власників земельних ділянок сільськогосподарського призначення.»

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

МПЗ визначається за фактичний період користування протягом звітного року

Якщо земельна ділянка була у власності чи користуванні не цілий рік (наприклад, придбана або орендована на протязі 2025 року), то МПЗ визначається за період володіння (користування) земельною ділянкою. При цьому, як визначено пп. 381.1.4 ПК МПЗ визначає:

- попередній власник (користувач) – за період із 1 січня звітного року до початку місяця, в якому припинилося таке право;
- новий власник (користувач) – за період із початку місяця, в якому набуто право власності (користування) на земельну ділянку, до кінця року.

Наприклад, підприємство уклало договір оренди 25 жовтня 2025 року, право оренди зареєстровано в Реєстрі прав 5 листопада. В такому разі орендар має визначати МПЗ за період із 1 листопада по 31 грудня 2025 року (тобто за 2 повних місяців), а попередній орендар (власник) – за період із 1 січня по 31 жовтня 2025 року (тобто за 10 місяців).

Визначення МПЗ за земельні ділянки, що розташовані на території активних бойових дій або тимчасово окупованих територіях

За який період слід визначати МПЗ, якщо територію, на якій розташовані сільгоспугіддя, у 2025 році було включено до територій активних бойових дій і тимчасово окупованих територій?

МПЗ визначається пропорційно до кількості місяців, протягом яких такі земельні ділянки (земельні частки/паї) підлягали обкладенню платою за землю або ЄП для платників четвертої групи (пп. 69.15 підрозд. 10 розд. XX ПКУ).

Тобто МПЗ не нараховується та не сплачується за період із 1-го числа місяця, в якому щодо відповідних територій було визначено дату початку активних бойових дій або тимчасової окупації, до останнього числа місяця, в якому було завершено активні бойові дії на відповідній території або її тимчасова окупація (пп. 69.14 і 69.33 підрозд. 10 розд. XX ПКУ).

Наприклад, якщо земельна ділянка розташована на території, яку з 5 травня 2025 року віднесено до територій активних бойових дій, то МПЗ за таку ділянку за 2025 рік слід визначати тільки з 1 січня по 30 квітня 2025 року (тобто за 4 повних місяці). За період із 1 травня по 31 грудня 2025 року МПЗ не розраховується.

Для визначення таких територій треба користуватися Переліком, затвердженим наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 (далі – Перелік № 376).

Зверніть увагу! Земельні ділянки, розташовані на території, яку включено до розд. I «Території можливих бойових дій» Переліку № 376, не звільняються від нарахування та сплати МПЗ.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

НГО для визначення МПЗ за 2025 рік

При визначенні МПЗ за 2025 рік слід брати НГО, яка діяла у 2025 році.

Тобто, **коефіцієнт 1,08 не враховуємо.**

Якщо в минулому (2025-му) році суб'єкт господарювання отримував витяг про НГО, для розрахунку МПЗ за 2025 рік необхідно брати НГО з такого витягу. Тобто додатково індексувати НГО не потрібно.

Платники єдиного податку четвертої групи за цією НГО визначали суму ЄП на 2025 рік. Тож вони можуть взяти дані про НГО зі своєї декларації за минулий рік.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Середня НГО ріллі за 2025 рік

Якщо НГО земельної ділянки не проведено, то для визначення МПЗ слід брати середню НГО ріллі по відповідній області.

Розміри НГО ріллі по областях наведено в додатку 15 до Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок, затвердженої постановою КМУ від 03.11.2021 № 1147 (далі – Методика № 1147).

Для визначення МПЗ середня НГО ріллі по областях також має індексуватися. Адже згідно з пп. 38-1.1.2 ПКУ НГО 1 га ріллі по АР Крим або по області обчислюється з урахуванням коефіцієнта індексації.

У додатку 15 до Методики № 1147 середню вартість 1 га ріллі по областях наведено станом на 01.01.2020. Тобто для визначення МПЗ за 2025 рік така НГО має бути проіндексована на коефіцієнти за 2020–2024 роки.

Дані про середню НГО ріллі по областях станом на 01.01.2025 (тобто проіндексовану на всі необхідні індекси) розміщено на сайті за посиланням: <https://data.gov.ua/dataset/7c0ce9a3-d90d-40d8-815b-879c0caf5cb9>. Саме цю НГО потрібно брати для визначення МПЗ за 2025 рік для земель, НГО яких не проведено (див. табл. 1).

Зверніть увагу! Якщо МПЗ визначається не для ріллі, а для іншого виду угідь (сінокоси, пасовища, багаторічні насадження, перелogi), то для його розрахунку все одно застосовуємо НГО ріллі (це чітко прописано в пп. 381.1.2 ПКУ).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Середня НГО ріллі за 2025 рік

Таблиця 1. Розміри НГО одиниці площі ріллі по областях України станом на 1 січня 2025 року (для визначення МПЗ за 2025 рік)

(грн)

Область	НГО 1 га ріллі	Область	НГО 1 га ріллі
1	2	3	4
Львівська	25 298,66	Дніпропетровська	35 609,06
Вінницька	31 998,83	Рівненська	25 823,66
Миколаївська	31 826,97	Донецька	36 621,38
Одеська	36 510,73	Сумська	31 538,58
Полтавська	35 772,68	Житомирська	25 203,32
Тернопільська	34 177,68	Київська	31 230,17
Закарпатська	32 097,71	Черкаська	39 605,38
Харківська	37 946,82	Кіровоградська	37 536,00
Запорізька	29 409,17	Чернівецька	39 155,72
Херсонська	28 780,58	Луганська	31 929,38
Івано-Франківська	30 707,53	Чернігівська	28 327,39
Хмельницька	35 875,09	Волинська	25 668,28

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Коефіцієнт МПЗ

За 2025 рік і до кінця воєнного стану коефіцієнт МПЗ становить 0,057
(п. 67-1 підрозд. 10 розд. XX ПКУ)

Але мінімальна сума МПЗ не може становити менше (п. 74 підрозд. 10 розд. XX ПК):

- ✓ **700 грн за 1 га** - для земельних ділянок, у площі яких частка ріллі становить **менше 50 %**. НГО за 1 га менше **12 280,70 грн**;
- ✓ **1 400 грн за 1 га** – для земельних ділянок, у площі яких частка ріллі становить **не менше 50 %**. НГО за 1 га менше **24 561,40 грн**.

Увага! Норма стосовно мінімального розміру МПЗ не поширюється на земельні ділянки, земельні частки (паї), які розташовані на територіях **можливих** бойових дій. Тобто МПЗ за сільгоспугіддя, розташовані на вказаних територіях, визначатиметься за ставкою 5 %, виходячи із фактичної НГО.

Для сімейних ФГ, які зареєстровані у формі ФОП, – 50 % загальної ставки, тобто коефіцієнт **0,0285**. Але ФОПи також повинні дотримуватися мінімальної межі (1400 або 700 грн за 1 га).

Як рахувати мінімальну суму МПЗ, якщо земельна ділянка була у користуванні менше 12 місяців?

Питання проблемне!

На нашу думку, мінімальну межу МПЗ слід визначати пропорційно до кількості місяців, протягом яких ділянка перебувала у власності чи користуванні протягом року.

У п. 74 підрозд. 10 розд. XX ПКУ нічого не сказано про те, як застосовувати мінімальні розміри МПЗ до ділянок, якими володіли чи користувалися не цілий рік. Але, якщо виходити з формул розрахунку МПЗ, наведених у пп. 38-1.1.1 і 38-1.1.2 ПКУ, то ними передбачено коригування МПЗ на період володіння/користування землею протягом року.

Упевнені, що цим принципом слід користуватися й тоді, коли річна сума МПЗ не дотягує до мінімальної. Інакше взагалі порушується сама природа МПЗ. Адже, як визначено в пп. 14.1.1142 ПКУ, МПЗ – це мінімальна величина податкового зобов'язання, яка має бути сплачена за певну земельну ділянку за рік.

Тобто, якщо протягом року в ділянки змінювався власник чи користувач, кожний власник/користувач має сплатити за неї МПЗ відповідно до свого періоду володіння або користування. І в підсумку за рік сума МПЗ, сплачена за цю ділянку обома (а не кожним!) користувачами, має бути не меншою ніж 1 400 грн або 700 грн з 1 га.

Наприклад, якщо один власник володів ділянкою 5 місяців, то мінімальна сума МПЗ для нього має становити 583,33 грн (1 400 грн/га : 12 міс. x 5 міс.). Другий власник володів ділянкою 7 місяців, отже, він має сплатити за неї МПЗ у сумі 816,67 грн (1 400 грн/га : 12 міс. x 7 міс.). Тобто загалом за рік за цю ділянку буде сплачено 1 400 грн (583,33 грн + 816,67 грн).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Як рахувати мінімальну суму МПЗ, якщо земельна ділянка була у користуванні менше 12 місяців?

Питання проблемне!

У ЗІР до грудня 2025 року були роз'яснення, які підтверджували таку позицію.

Роз'яснення ДПС є у ЗІР:

- ✓ **4 група** <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43377> ;
- ✓ **ФОП 2 та 3 група** <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43207> ;
- ✓ **ЮО 3 група** <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43376> .

Але у грудні 2025 року вони були переведені до нечинних.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Як рахувати мінімальну суму МПЗ, якщо земельна ділянка була у користуванні менше 12 місяців?

Питання проблемне!

На сьогодні ДПС має протилежну (фіскальну) думку із цього питання. Податківці вважають, що річна сума МПЗ за рілля не може становити менше ніж 1 400 грн з 1 га незалежно від кількості місяців користування ділянкою протягом року. Це впливає з роз'яснень у ЗІР:

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43755>

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43407>.

Звісно, ми не погоджуємося з такою думкою, адже вона суперечить нормі пп. 38-1.1.4 ПКУ, згідно з якою МПЗ визначається за період володіння (користування) земельною ділянкою, який припадає на відповідний податковий (звітний) рік. Тобто при розрахунку МПЗ має враховуватися період користування ділянкою протягом року.

Проте, на жаль, з огляду на нинішню позицію ДПС довести правильність визначення МПЗ залежно від періоду користування земельною ділянкою можна буде тільки в суді. Або сподіватись, що податківці схаменяться та змінять свою фіскальну думку, яка не відповідає нормам ПКУ.

Щоб не доводити справу до суду і відразу знати, на що розраховувати, радимо платникам податку отримати індивідуальну податкову консультацію із цього питання. І якщо вона буде фіскальна, спробувати оскаржити її в суді. Тоді ще до податкової перевірки можна буде точно знати, чи підтримає платника податків суд, і виходячи із цього ухвалювати відповідні рішення.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

На які податки зменшується МПЗ для платників ЄП 4 групи

Перелік податків визначений п. 297^{1.5} ПК:

- єдиний податок;
- податок на прибуток (у разі переходу в податковому (звітному) році із загальної системи оподаткування на спрощену). Тут мається на увазі, що якщо підприємство у 2024 році було платником податку на прибуток, а з 2025-го стало єдинником, то воно має право зменшити МПЗ на податок на прибуток, сплачений у 2025 році за 2024-й;
- ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, які перебувають з єдинником у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізосіб);
- ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь, за податковий (звітний) рік;
- рентну плату за спецводокористування (платників ЄП четвертої групи звільнено від цього податку);
- 20 % витрат на сплату орендної плати за віднесені до сільгоспугідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юрособи та/або які перебувають у державній чи комунальній власності;
- ВЗ, сплаченний ФОПами 4 групи за себе (10% від мінімальної зарплати (пп. 1.14 п. 16-1 підрозд. 10 розд. XX ПКУ).

У сумі сплачених податків не враховуються податки, помилково та/або надміру сплачені в податковому (звітному) році.

Важливо! Не включається в зменшення МПЗ за 2025 рік позитивне МПЗ, яке було визначене за 2024 рік і сплачено у 2025 році разом з ЄП (п. 297-1.8 ПК).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Які саме податки беруть участь у визначенні МПЗ за 2025 рік – нараховані чи сплачені цього року?

Треба брати фактично сплачені податки, строк нарахування (сплати) яких припадає на 2025 рік.

Таким чином, при визначенні МПЗ за 2025 рік до суми сплачених податків включаються:

- податки, сплачені у 2025 році за останній звітний період 2024 року, адже строк сплати податків за такий період припадає на 2025 рік;
- податки, сплачені у 2025 році за перші три квартали цього року (якщо звітним періодом є квартал) або за січень – листопад (якщо звітним періодом є місяць).

А от податки, сплачені у 2026 році за IV квартал або грудень (для місячного податкового періоду) 2025 року в розрахунку МПЗ за 2025 рік не беруть участі – вони зменшать МПЗ за 2026 рік.

Навіть, якщо податок за останній звітний період 2025 року був сплачений у грудні 2025 року, то така сплата включається у зменшення МПЗ за 2026 рік. Таку позицію озвучила ДПС на офіційному сайті (<https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/760451.html>).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Як урахувати ПДФО та ВЗ, якщо у 2025 році орендну плату за земельні ділянки сільгосппризначення виплачено за декілька років наперед?

Усю суму ПДФО та ВЗ, сплачену у 2025 році, слід урахувати в зменшення МПЗ за 2025 рік.

Для визначення МПЗ має значення не період, за який виплачено дохід (орендну плату), а період, коли його виплачено і коли сплачено податки. Тому, оскільки орендну плату виплачено цього року та податки сплачено на дату її виплати (у строк, передбачений пп. 168.1.2 ПКУ), МПЗ за 2025 рік зменшується на всю суму сплачених ПДФО та ВЗ.

При цьому такі податки не вважаються помилково чи надміру сплаченими. Адже відповідно до норм ПК у разі виплати орендної плати наперед ПДФО та ВЗ утримуються і сплачуються відповідно до п. 168.1 ПКУ, тобто за загальними нормами (або одночасно із виплатою доходу, або протягом трьох банківських днів у разі виплати в негрошовій формі або готівкою, або протягом 30 календарних днів, якщо орендна нарахована, але не виплачена).

Такої ж думки і ДПС (роз'яснення в ЗІР <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=42075>): *Сплачені суми податку на доходи фізичних осіб та військового збору з виплат орендної плати за землю за 2024 та 2025 роки враховуються у зменшення загального мінімального податкового зобов'язання за 2023 рік в межах нарахованих сум виплат, відображених в регістрах бухгалтерському обліку, оподаткованих та відображених у звітності за правилами, встановленими для орендної плати.*

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Орендну плату за 2025 рік нараховано в грудні 2025 року, але не виплачено. ПДФО і ВЗ із таких сум сплачено до 30.01.2026. За який рік суми ПДФО та ВЗ зменшують МПЗ – за 2025-й чи 2026-й?

Оскільки строк сплати ПДФО та ВЗ припадає на 2026 рік (протягом 30 днів з дати нарахування орендної плати) і їх було сплачено в 2026 році, суб'єкт господарювання має право включити суму ПДФО та ВЗ до розрахунку МПЗ за 2026 рік.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Зарплату за другу половину грудня 2025 року та відпусткові за січень 2026-го виплачено працівникам у грудні 2025 року. Чи можна ПДФО та ВЗ, утримані із зарплати та відпусткових, включити в зменшення МПЗ за 2025 рік?

Так, можна, оскільки при визначенні суми податків, які зменшують МПЗ за звітний рік, має значення не те, за який період (рік) виплачено дохід, а в якому саме періоді його виплачено і сплачено з нього податки.

Адже згідно з пп. 168.1.2 ПК ПДФО сплачується (перераховується) до відповідного бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом.

Не слід плутати надміру сплачені податки та авансом виплачений дохід. ПКУ забороняє включати в зменшення МПЗ саме надміру сплачені податки

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Чи можна включити до сплачених податків суми ПДФО та ВЗ, утримані з дивідендів?

Це залежить від того, існують трудові відносини із засновником (учасниками) чи ні. Так, якщо:

- ✓ засновник (учасники), якому виплачено дивіденди, перебуває у трудових відносинах із платником (з ним укладено трудовий договір або, якщо йдеться про члена фермерського господарства, наявність трудових відносин зафіксовано в статуті), то суми ПДФО та ВЗ, сплачені з дивідендів, зменшують МПЗ;
- ✓ із засновником (учасниками) немає трудових відносин (він тільки інвестор і не бере участі у трудовій діяльності підприємства), тоді суми ПДФО та ВЗ, сплачені з дивідендів, не зменшують МПЗ.

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

У червні 2025 року територію, на якій розташовані сільгоспугіддя, було включено до територій активних бойових дій. Тож підприємство за ці сільгоспугіддя обчислюватиме МПЗ тільки за січень – травень 2025 року. Чи можна при визначенні МПЗ урахувати всі податки, сплачені протягом 2025 року?

Так, можна.

ПКУ не встановлено, що в разі визначення МПЗ за частину року податки враховуються тільки за ту частину, за яку обчислюється МПЗ. Тобто можна взяти всі суми податків, сплачені у 2025 році.

Погоджується із цим і ДПС. Так, у роз'ясненні, опублікованому на офіційному сайті служби (<https://tax.gov.ua/broshuri-ta-listivki/799379.html>) (відповідь на запитання 6), податківці зазначають таке: «У даній ситуації, при розрахунку МПЗ за відповідний звітний період, можна враховувати всі сплачені, в межах нарахованих сум, відповідні податки, що передбачені Кодексом».

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Чи можна включити до суми сплачених податків ПДФО та ВЗ, утримані з доходів від оренди майна (нерухомості, транспорту)?

На мою думку, можна.

Пп. 297-1.5 ПК: «податок на доходи фізичних осіб та військовий збір з доходів фізичних осіб, які перебувають з платником податку у трудових або цивільно-правових відносинах (**крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізичних осіб**)».

Оренда це цивільно-правові відносини. Тому, оскільки виключення передбачене тільки щодо придання **товарів** (а не послуг), то ПДФО та ВЗ, сплачений з доходів від оренди будь-якого майна можна включити у зменшення МПЗ.

Для обережних платників рекомендую отримати ІПК від ДПС.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ПДФО та ВЗ з доходів членів ФГ

Чи можна включити до суми сплачених податків ПДФО та ВЗ, утримані з доходів членів ФГ?

Якщо з членами ФГ наявні трудові відносини, то можна.

Із членами ФГ трудовий договір не укладають. Адже, як визначено в ч. 1 ст. 3 Закону Про фермерське господарство, членами ФГ не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом).

З іншого боку, ст. 27 Закону № 973 передбачено, що трудові відносини у ФГ базуються на основі праці його членів. При цьому трудові відносини членів ФГ регулюються статутом, а не трудовим договором.

Тож, **ПДФО та ВЗ із доходів (як від трудової участі, так і дивідендів), виплачених членам ФГ, також мають включатися до суми сплачених податків, оскільки є наявними трудові відносини.**

Відповідне роз'яснення ДПС також наведене у запитанні № 2 <https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/725465.html>: «Сума ПДФО та ВЗ, сплаченого з доходу, який виплачується члену ФГ пропорційно його трудової участі в діяльності ФГ, враховується при визначенні МПЗ.

При отриманні інших доходів (у тому числі з дивідендів) фізичною особою, **яка не перебуває з платником податку у трудових або цивільно-правових відносинах**, сума ПДФО та ВЗ сплаченого з такого доходу не враховується при визначенні МПЗ.

Як підтвердити трудові відносини членів фермерського господарства читайте [у статті в «Баланс-Агро»
<https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-rabotodatelam-balans-agro-280-kak-podtverdit-trudovye-otnosheniya-chlenov-fermerskogo-hozyajstva>](https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-rabotodatelam-balans-agro-280-kak-podtverdit-trudovye-otnosheniya-chlenov-fermerskogo-hozyajstva).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Звітність з МПЗ

Звітування з МПЗ при зміні системи оподаткування

- 1. Платник у 2024 році був платником податку на прибуток або на спрощеній системі у третій групі, з 2026 року переходить у 4 групу платників ЄП.**

МПЗ розраховується у декларації з податку на прибуток або декларації платника ЄП третьої групи за 2025 рік. Декларація з ЄП платника 4 групи подається з порожнім додатком 3.

- 2. Платник у 2025 році перебував у 4 групі платників ЄП, з 2026 року перейшов на загальну чи спрощену систему у 3 групу платників ЄП.**

Потрібно подати уточнюючу декларацію платника П 4 групи за 2025 рік із двома додатками 3 (за 2024 рік та за 2025 рік).

Строк подання УД не визначений. На мою думку, це варто зробити до 20 лютого. Але суму МПЗ слід сплатити до подання УД.

Звітність з МПЗ (додаток 3)

Платники ЄП 4 групи розраховують МПЗ у додатку 3

Додаток 3 є невід'ємною частиною декларації, тому його слід заповнювати і подавати як до загальної, так і до звітної (звітних) декларації.

У додатку 3 до **загальної** декларації розраховують МПЗ щодо всієї площі сільгоспугідь, які перебувають у власності/користуванні платника. Також в додатку 3 до цієї декларації відображають **загальну** суму сплачених податків.

А от у додатку 3 до звітних декларацій відображається тільки МПЗ щодо земельних ділянок, розташованих на території територіальної громади, за якою подається така декларація.

Важливо! Різниця між загальним МПЗ і загальною сумою сплачених податків розраховується в загальній декларації. А у звітних деклараціях така різниця (тільки позитивна) розподіляється пропорційно до площі сільгоспугідь, розташованих на території відповідної ТГ.

Позитивна різниця (рядок 04 розділу II додатка 3) переноситься до гр. 7 рядка 4 декларації.

Позитивна різниця, відображена у звітних деклараціях, є частиною зобов'язань з ЄП і сплачується разом з ЄП за I квартал 2026 року не пізніше 30 квітня цього року до відповідного місцевого бюджету – на рахунок ТГ.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Заповнення розділу I додатка 3

№ графи	Що відображається
1	2
2	Кадастровий номер земельної ділянки. Якщо ділянці не присвоєно кадастровий номер, то, на наш погляд, тут можна навести інші дані, які дозволять її ідентифікувати (наприклад, номер договору оренди, якщо земля орендується, або інші дані за бажанням платника)
3	Площа земельної ділянки, яка перебуває у власності платника (у гектарах із чотирма десятковими знаками)
4	Частка ріллі в складі земельної ділянки. Якщо ділянка містить тільки рілля, тут проставляється «100», а якщо ділянку віднесено до іншого виду угідь (пасовища, сіножаті або багаторічні насадження), то «0»
5	Площа земельної ділянки, яка перебуває в користуванні платника, зокрема в оренді, суборенді, емфітевзисі, постійному користуванні тощо (у гектарах із чотирма десятковими знаками)
6	Частка ріллі в складі земельної ділянки. Якщо ділянка містить тільки рілля, тут зазначається «100», а якщо ділянку віднесено до іншого виду угідь (пасовища, сіножаті або багаторічні насадження), то «0»
7	Інформація про НГО ділянок, оцінку яких проведено (у гривнях із двома десятковими знаками). Увага! Наводиться НГО усієї ділянки, що діяла у 2025 році, а не 1 га
8	Ця графа заповнюється, якщо НГО земельної ділянки не проведено. Тут вказується НГО 1 га ріллі по відповідній області (розміри НГО по областях див. у табл. 1)
9	Коефіцієнт МПЗ. Цей показник за 2025 рік становить 0,057
10	Кількість календарних місяців звітного року, протягом яких ділянка перебувала у власності або користуванні платника. Наприклад, підприємство уклало договір оренди 20 липня 2025 року, право оренди зареєстровано в Реєстрі прав 10 серпня. Тоді в цій графі ставимо «5» (серпень – грудень 2025 року). Якщо строк дії договору оренди закінчився 15 вересня, то тут наводимо «3» (жовтень – грудень, вересень уже не беремо)
11	МПЗ ділянок, оцінку яких проведено. МПЗ визначається за формулою: $\text{Гр. 7 або гр. 9} \times \text{гр. 9} \times \text{гр. 10} / 12.$ Якщо розраховане МПЗ становить менше ніж 1 400 грн з 1 га (для ріллі) або 700 грн з 1 га (для інших видів угідь), то в цій графі слід вручну проставити суму МПЗ, виходячи з мінімальної величини. Тобто, в такому разі МПЗ розраховується за формулою: $\text{Гр. 3 або гр. 5} \times 1\,400 \times \text{гр. 10} / 12$
12	МПЗ ділянок, оцінку яких не проведено. МПЗ визначається за формулою: $\text{Гр. 8} \times \text{гр. 3 або 5} \times \text{гр. 9} \times \text{гр. 10} / 12.$ Якщо розраховане МПЗ становить менше ніж 1 400 грн з 1 га (для ріллі) або 700 грн з 1 га (для інших видів угідь), то в цій графі слід вручну проставити суму МПЗ, виходячи з мінімальної величини. Тобто, в такому разі МПЗ розраховується за формулою: $\text{Гр. 3} \times 1\,400 \times \text{гр. 10} / 12$
13	Сума загального МПЗ, розрахована щодо всіх ділянок, які перебувають у власності/користуванні платника. У цій графі заповнюється тільки ряд. 2. Для цього підсумовуються значення усіх рядків граф 9 та 10. Показник цієї графи переноситься до ряд. 01 розд. II додатка 3
14	У цій графі заповнюються лише ті рядки, в яких є дані про земельні ділянки державної чи комунальної власності або ділянки, орендовані в юросіб. Наводиться 20 % суми орендної плати, сплаченої минулого року.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Заповнення розділу II додатка 3

У **розділі II** наводяться суми податків, сплачені у 2025 році, та визначається різниця між МПЗ і сумою сплачених податків.

Така різниця розраховується лише в загальній декларації. І якщо вона буде позитивна, то її сума розподіляється між звітними деклараціями. Тому суми сплачених податків відображаються тільки в розділі II додатка 3 до **загальної** декларації. А от у розділі II додатка 3 до **звітних** декларацій рядки 02 та 03 або не заповнюються взагалі, або їх показники розподіляються пропорційно до сум, зазначених у рядках 02 та 03 розділу II додатка 3 до загальної декларації.

Очевидно, що **формула з граfi 4 розділу II буде працювати тільки в загальній декларації.** А от у звітних деклараціях вона здебільшого не застосовується (окрім випадків, коли загальна і звітна декларації ідентичні), тому під час заповнення додатка 3 до звітних декларацій варто відключити автоматичний розрахунок.

Отже, **позитивну різницю (додатне значення ряд. 4 розд. II), визначену в загальній декларації, слід розподілити пропорційно до площі сільгоспугідь, розташованих у відповідній ТГ, у загальній площі сільгоспугідь, які перебувають у власності/користуванні платника.**

Така різниця переноситься до граfi 7 рядка 4 декларації та підлягає сплаті до бюджету разом з ЄП за I квартал наступного року.

Важливо! Якщо в додатку 3 до загальної декларації отримано від'ємне значення різниці, то розподіляти його між звітними деклараціями не потрібно. Тоді в рядку 04 розділу II звітних декларацій слід проставити нуль або не заповнювати.

Звітність з МПЗ (додаток 3)

Чи потрібно подавати додаток 3 і відображати в ньому сільгоспугіддя, якщо МПЗ не визначається через те, що земельні ділянки розташовані на території активних бойових дій або тимчасово окупованих територіях?

Так, потрібно.

На це, зокрема, звертає увагу ДПС у роз'ясненні в ЗІР (категорія 108.02.02 , <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41842>).

Так, на думку податківців, якщо платник має підстави не нараховувати та не сплачувати МПЗ за відповідний рік, він подає додаток 3 у складі декларації з відображенням об'єктів оподаткування (кадастрових номерів і площ земельних ділянок), але без нарахування МПЗ (декларування з прочерками та «0»).

Тобто в додатку 3 заповнюються тільки графи 2–6. Графи 7–14 не заповнюються.

До речі, на сьогодні це роз'яснення віднесено до нечинних. Але, на нашу думку, таке сталося не через зміну позиції ДПС, а через затвердження нового Переліку № 376. На це вказано в коментарі до цього роз'яснення.

Єдиний податок для платників ЄП 4 групи

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Звільнення від сплати ЄП за ділянки, розташовані на території активних бойових дій або ТОТ

Згідно з п. 292-1.1 і пп. 69.33 підрозд. 10 розд. XX ПК платники четвертої групи не сплачують ЄП за земельні ділянки, які:

- розташовані на території ведення активних бойових дій або ТОТ;
- перебувають у консервації. Такі ділянки звільняються від сплати ЄП на підставі даних Державного земельного кадастру (далі – ДЗК) про віднесення сільгоспугідь до законсервованих;
- забруднені вибухонебезпечними предметами або непридатні для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення такими предметами. Підставою для звільнення від сплати ЄП за такі ділянки є рішення сільських, селищних, міських рад, військових та військово-цивільних адміністрацій.

Як передбачено пп. 69.33 підрозд. 10 розд. XX ПК, єдинники четвертої групи звільняються від сплати ЄП у податкових періодах із 1 березня 2022 року, коли на територіях, на яких розташовані сільгоспугіддя та/або землі водного фонду, велися бойові дії, або ці території були тимчасово окуповані РФ, до дати завершення активних бойових дій на таких територіях або їх тимчасової окупації.

Чи подавати декларацію єдинника, якщо підприємство звільняється від сплати ЄП відповідно до наведеної вище норми?

Обов'язку подавати декларацію єдинника в такому разі немає. Але, якщо підприємство не зробить цього, воно втратить статус платника ЄП четвертої групи на 2025 рік. Тому, на нашу думку, підприємство, яке хоче залишатися єдинником четвертої групи, має подати звітність з ЄП. Але нараховувати податок у такій декларації не потрібно.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Податковий борг на 1 січня: чи можна бути платником у 2026 році

Не може бути платником ЄП 4 групи особа, яка станом на 1 січня базового звітного року має податковий борг (пп. 291.5-1.3 ПК)

Головне управління ДПС у Тернопільській області інформує, що згідно з підпунктом 291.5-1 Податкового кодексу України не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи суб'єкти господарювання, які станом на 1 січня базового (звітного) року мають податковий борг (недоїмку), за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Водночас зазначена норма з урахуванням судової практики може бути застосована у разі набуття статусу платника єдиного податку, а не у випадку його підтвердження.

Враховуючи зазначене, **якщо суб'єкт господарювання у 2022 році перебував у статусі платника єдиного податку четвертої групи, наявність у нього станом на 1 січня 2023 року податкового боргу не є підставою для відмови у підтвердженні статусу платника єдиного податку четвертої групи на 2023 рік.**

<https://tr.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/649720.html>

ІПК, які надаються на запит платників містять різні висновки. Але у випадку позбавлення статусу платника ЄП 4 групи через податковий борг є сенс звертисся до суду. Судова практика свідчить про неправомірність позбавлення статусу платника ЄП 4 групи. Суди вважають, що умова про відсутність податкового боргу стосується тільки тих випадків, коли СГ реєструється єдинником четвертої групи вперше. Якщо ж торік підприємство вже було єдинником, то суди доходять висновку, що податкова не може відмовити їм у продовженні статусу платника ЄП за наявності в них податкового боргу (див., наприклад, постанови КАС Верховного Суду від 12.04.2019 у справі № 2240/2504/18, від 16.04.2018 у справі № 808/657/16, від 08.05.2018 у справі № 816/1088/17, від 02.10.2018 у справі № 805/1307/17-а, від 26.02.2019 у справі № 816/513/17, від 05.03.2019 у справі № 818/606/17).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ДЕКЛАРАЦІЯ ПЛАТНИКІВ ЄП 4 групи – ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

СКЛАД ЗВІТНОСТІ ([пп. 298.8.1 ПК](#))

До органу ДПС за **основним місцем реєстрації** подають:

- **загальну** декларацію (позначка «загальна» і «звітна». Ідентифікатор форми – J0103806;
- **додаток 1** «Відомості про наявність земельних ділянок» до декларації. Ідентифікатор форми – J0138106;
- **додаток 3** «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік» до декларації. Ідентифікатор форми – J0138306;
- **Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва.** Ідентифікатор форми – J0303310.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПЛАТНИКІВ ЄП 4 групи – ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

СКЛАД ЗВІТНОСТІ ([пп. 298.8.1 ПК](#))

До органу ДПС за місцезнаходженням сільгоспугідь подають:

- **звітну** декларацію. Ідентифікатор форми – J0103806;
- **додаток 1** до декларації. Ідентифікатор форми – J0138106;
- **додаток 3** до декларації. Ідентифікатор форми – J0138306;
- **Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва**

Ідентифікатор форми – J0303310.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ДЕКЛАРАЦІЯ ПЛАТНИКІВ ЄП – ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Скільки звітних декларацій слід подавати, якщо земельні ділянки розташовані на території однієї територіальної громади, але в різних селах (раніше це були різні сільради)?

Правило подання звітних декларацій таке: одна ТГ – одна звітна декларація. Отже, у такому разі подається **одна звітна декларація**.

Скільки декларацій повинен подати сільгосптоваровиробник, у якого всі земельні ділянки розташовані в межах однієї ТГ, що є місцем реєстрації підприємства?

Таке підприємство має подати до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням (місцем податкового обліку) окремо (ЗІР, категорія 108.02.05 <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=33527>):

- загальну декларацію;
- звітну декларацію.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПЛАТНИКІВ ЄП – ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Які коди за КАТОТТГ зазначати у деклараціях?

Рядок 9 заголовної частини декларації:

- у загальній декларації – код за КАТОТТГ територіальної громади, в якому платник перебуває на обліку (основне місце обліку) (рівень 3 згідно з Довідником КАТОТТГ);
- у звітній декларації – код за КАТОТТГ територіальної громади, на території якої розташовані земельні ділянки (рівень 3 згідно з Довідником КАТОТТГ).

У **додатку 1 у графі 10** зазначається код за КАТОТТГ міста, селища, села (рівень 4 згідно з Довідником КАТОТТГ), до якого відноситься земельна ділянка. Якщо земельна ділянка розташована за межами села і неможливо достовірно визначити, до якого саме села вона відноситься, то, на нашу думку, тут слід навести код ОТГ, на території якої розташована земельна ділянка (тобто рівень 3 згідно з Довідником КАТОТТГ)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ДЕКЛАРАЦІЯ ПЛАТНИКІВ ЄП – фізичних ОСІБ

СФГ для реєстрації/підтвердження реєстрації єдинниками четвертої групи та нарахування ЄП на 202 рік подають до органу ДПС за місцем своєї реєстрації:

1) загальну декларацію. У ній сума ЄП розраховується виходячи з усієї площі сільгоспугідь та/або земель водного фонду, що перебуває у власності та користуванні СФГ та з якої справляється ЄП;

2) додаток 1 «Відомості про наявність земельних ділянок» до декларації;

3) додаток 2 «Відомості про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску» до декларації;

4) додаток 3 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік» до декларації

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ОБ'ЄКТ ТА БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ЄП

Базою оподаткування для єдинників четвертої групи є:

- для сільгоспугідь – нормативна грошова оцінка (далі – НГО) 1 га з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня базового податкового (звітного) року (далі – коефіцієнт індексації);
- земель водного фонду – НГО ріллі по області з урахуванням коефіцієнта індексації.

Для визначення НГО земельної ділянки на 01.01.2026 року слід застосовувати коефіцієнт індексації НГО за 2025 рік - **1,08**. Відповідне повідомлення розміщено на офіційному сайті Держгеокадастру (<https://land.gov.ua/derzhgeokadastr-povidomlyaye-pro-indeksacziyu-normatyvnoyi-groshovoyi-oczinky-zemel-za-2025-rik/>).

ОБ'ЄКТ ТА БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ЄП

Чи треба брати новий витяг у 2026 році? Чи можна просто помножити НГО за 2025 рік на коефіцієнт 1,12?

На нашу думку, варто все-таки взяти новий витяг. Адже, як свідчить практика, витяги, отримані у 2024 та 2025 роках, можуть мати різні значення НГО. Причому НГО може відрізнятися як у більший, так і в менший бік.

Витяг – це офіційний документ, який підтверджує НГО земельної ділянки на певну дату. Тож вважаємо, що краще щороку отримувати актуальні витяги, щоб правильно розрахувати суму податків.

Важливо! Якщо ви отримали витяг до 16.01.2026, НГО в ньому зазначено без коефіцієнта 1,08. Адже, як повідомляє Держгеокадастр (<https://land.gov.ua/derzhgeokadastr-povidomlyaye-pro-indeksacziyu-normatyvnoyi-groshovoyi-oczinky-zemel-za-2025-rik/>) повідомляє Держгеокадастр, витяги, сформовані автоматично програмним забезпеченням Державного земельного кадастру в період із 1 до 15 січня цього року, не містять коефіцієнтів індексації за 2025 рік.

Це означає, що до НГО з витягів, отриманих із 1 по 15 січня 2026 року, треба також застосувати коефіцієнт 1,08. Або отримати новий витяг. А от витяги, отримані починаючи із 16.01.2026, уже містять коефіцієнт індексації за 2025 рік. Тому додатково індексувати НГО не потрібно.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ОБ'ЄКТ ТА БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ЄП

Де взяти дані про розмір НГО одиниці площі ріллі по області для земель водного фонду?

Дані про розмір НГО одиниці площі ріллі за областями наведено в додатку 15 до Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок, затвердженої постановою КМУ від 03.11.2021 № 1147.

Цей документ містить дані станом на 01.01.2020. Тобто для визначення бази оподаткування для земель водного фонду на 2026 рік слід проіндексувати НГО за 2021–2025 роки

Для цього показник НГО одиниці площі ріллі по області з додатка 15 до Методики № 1147 треба послідовно помножити на коефіцієнти індексації за 2021, 2022, 2023, 2024 та 2025 роки (тобто $1,1 \times 1,15 \times 1,051 \times 1,12 \times 1,08$).

Наприклад, для Дніпропетровської області розмір НГО ріллі становить 30 251 грн за 1 га. Тож НГО земель водного фонду на 2025 рік становить **48 69,10** грн за 1 га ($30\,251 \text{ грн} \times 1,1 \times 1,15 \times 1,051 \times 1,12 \times 1,08$).

Середня НГО ріллі по областях з урахуванням коефіцієнтів 1,051, 1,12 та 1,08

Область	НГО 1 га ріллі	Область	НГО 1 га ріллі
1	2	3	4
Львівська	27 322,55	Дніпропетровська	38 457,78
Вінницька	34 558,74	Рівненська	27 889,55
Миколаївська	34 373,13	Донецька	39 551,09
Одеська	39 431,59	Сумська	34 061,67
Полтавська	38 634,49	Житомирська	27 219,59
Тернопільська	36 911,89	Київська	33 728,58
Закарпатська	34 665,53	Черкаська	42 773,81
Харківська	40 982,57	Кіровоградська	40 538,88
Запорізька	31 761,9	Чернівецька	42 288,18
Херсонська	31 083,03	Луганська	34 483,73
Івано-Франківська	33 164,13	Чернігівська	30 593,58
Хмельницька	38 745,1	Волинська	27 721,74

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ОБ'ЄКТ ТА БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ЄП

***Чи включаються до об'єкта оподаткування сільгоспугіддя,
отримані в суборенду?***

Відповідь на це запитання залежить від того, чи є орендодавець єдинником четвертої групи.

Як визначено в [пп. 295.9.6 ПК](#), платники ЄП четвертої групи в разі надання сільгоспугідь та/або земель водного фонду в оренду іншому платникові цього податку відображають орендовану площу земельних ділянок у своїй декларації. У декларації орендаря така ділянка не вказується.

Тож якщо орендодавець:

- є платником ЄП четвертої групи, то суборендарю не треба включати отриману земельну ділянку до об'єкта оподаткування – її покаже у своїй декларації орендодавець;
- не є платником ЄП четвертої групи, тоді отримана ділянка має бути включена до об'єкта оподаткування суборендаря.

ОБ'ЄКТ ТА БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ЄП

Чи включаються до об'єкта оподаткування землі сільгосппризначення, які не є сільгоспугіддями (зокрема, землі під господарськими будівлями та дворами)?

Ні, не включаються. Об'єктом обкладення ЄП для платників четвертої групи є площа **сільгоспугідь** та/або земель водного фонду, що перебуває у власності сільгосптоваровиробника або надана йому в користування, у тому числі на умовах оренди.

Як бачимо, ЄП сплачується не за всі ділянки сільгосппризначення (див. ст. 22 ЗК), а лише за ті, що відносяться до сільгоспугідь або земель водного фонду.

Отже, до об'єкта обкладення ЄП включаються тільки сільгоспугіддя та землі водного фонду, а земельні ділянки під будівлями та дворами (як і інші землі сільгосппризначення, що відносяться до несільськогосподарських угідь) включати не потрібно, незважаючи на їх «сільськогосподарське» призначення.

ОБ'ЄКТ ТА БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ ЄП

Чи потрібно в декларації та у додатку 1 відображати сільгоспугіддя, які розташовані на територіях активних бойових дій або тимчасово окупованих територіях?

Так, потрібно.

Але ЄП за такі земельні ділянки не нараховується. Тобто по щодо таким таких земельним ділянкам ділянок графі 6 –10 у розрахунковій розрахункової частині частини декларації не заповнюються.

Відповідне роз'яснення ДПС надане міститься в ЗІР (категорія 108.????02.02, <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43491>).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Ставки ЄП

Порівняно з минулим роком ставки ЄП не змінилися і становлять (у відсотках від бази оподаткування) (п. 293.9 ПК):

- для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях, а також сільгоспугідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту) – **0,95**;
- ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях, – **0,57**;
- багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях) – **0,57**;
- багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях, – **0,19**;
- земель водного фонду – **2,43**;
- сільгоспугідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту, – **6,33**;
- сільгоспугідь, на яких розташовані будівлі, споруди сільгосптоваровиробників (юридичних та фізичних осіб), віднесені до підкласу "Будівлі для птахівництва" (код 1271.2) Державного класифікатора будівель та споруд ДК 018-2000, або сільгоспугідь, які використовуються для обслуговування таких будівель, споруд, з урахуванням даних ДЗК, – **50**.

Перелік територій, що належать до поліських, затверджено постановою КМУ від 25.12.1998 № 2068, а перелік населених пунктів, яким надано статус гірських, наведено в додатку до постанови КМУ від 11.08.1995 № 647.

Розрахунок частки сільгосптоваровиробництва

Форму Розрахунку затверджено наказом Мінагрополітики від 26.12.2011
№ 772

Електронний ідентифікатор **J0303310**.

Подається як із загальною декларацією, так і із звітними.

Заповнюється на підставі даних бухобліку про суми отриманих доходів (без урахування ПДВ).

Джерела для заповнення Розрахунку наведені у його формі.

ЧАСТКА СІЛЬГОСПТОВАРОВИРОБНИЦТВА для територій активних бойових дій та тимчасово окупованих

Для платників, у яких **не менше ніж 30 % загальної площі** сільгоспугідь та/або земель водного фонду, що перебуває у їхній власності або користуванні, у попередньому податковому (звітному) році розташовувалися не менш як шість місяців на територіях, на яких ведуться (велися) активні бойові дії, або на ТОТ, частка сільгосптоваровиробництва **має дорівнювати або перевищувати 50 %** (пп. 10.1 підрозд. 8 розд. XX ПК).

Тобто, якщо частка сільгосптоваровиробництва за 2025 рік становила 50 % і вище і не менше ніж 30 % земель були розташовані на вказаних територіях, то в 2026 році такі підприємства можуть бути єдинниками четвертої групи.

(пп. 10.1 підрозд. 8 розд. XX ПК)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ЧАСТКА СІЛЬГОСПТОВАРОВИРОБНИЦТВА МЕНШЕ 75 (50) % ЧЕРЕЗ ФОРС МАЖОР

У разі коли у податковому (звітному) році частка сільськогосподарського товаровиробництва становить менш як 75 відсотків, сільськогосподарський товаровиробник - юридична особа сплачує податки у наступному податковому (звітному) році на загальних підставах.

Якщо така частка не перевищує 75 відсотків у зв'язку із виникненням обставин непереборної сили у попередньому податковому (звітному) році, до платника податку в наступному податковому (звітному) році зазначена вимога не застосовується. Такі платники податку для підтвердження статусу платника єдиного податку **подають податкову декларацію разом із рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних рад про наявність обставин непереборної сили та перелік суб'єктів господарювання, що постраждали внаслідок таких обставин.**

пп. 298.8.4 ПК

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Визначення доходу від реалізації сільгосппродукції

Чи беруть участь в розрахунку частки сільгосптоваровиробництва (як доходу від реалізації сільгосппродукції, так і загальної суми доходу) суми отриманої передоплати?

Ні, не беруть. Адже згідно з п. 6.3 НП(С)БО 15 «Дохід» отримання попередньої оплати не визнається доходом суб'єкта господарювання, оскільки не призводить до зростання власного капіталу. Тож за кредитом рахунків 70, 71 тощо суми передоплати не відображають.

Чи включається до доходу від реалізації сільгосппродукції власного виробництва дохід від надання сільськогосподарських послуг?

Ні, не включається. Цей дохід потрапляє до загальної суми доходу (ряд. 2 Розрахунку), тобто такі послуги фактично збільшують загальну суму доходу і зменшують частку сільгосптоваровиробництва.

Виняток зроблено лише для підприємств, які протягом звітного року були реорганізовані шляхом злиття, приєднання, перетворення, поділу або виділу. Ці підприємства можуть включити до вказаних доходів доходи від надання супутніх послуг (їх перелік наведено в пп. 298.8.3 ПК), відобразивши їх у рядку 1.8 Розрахунку.

Розрахунок частки сільгосптоваровиробництва

Фінансова підтримка сільгосппідприємств

Які види фінансової підтримки зменшують загальну суму доходу (ряд. 3.1 Розрахунку)?

Цей рядок заповнюється тільки, якщо кошти підтримки отримані з **державного бюджету** за програмами підтримки АПК.

Наприклад, це гранти для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства, гранти для створення або розвитку тепличного господарства, компенсація відсотків за банківськими кредитами, зокрема за програмою 5-7-9, часткова компенсація сільгосптехніки вітчизняного виробництва, субсидія на 1 га сільгоспугідь, спеціальна дотація за утримання корів.

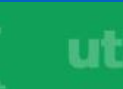
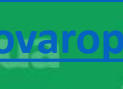
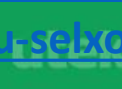
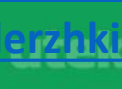
Для заповнення цього рядка підсумовують кредитові обороти за рахунком **48** «Цільове фінансування і цільові надходження».

Тобто, до рядка 3.1 Розрахунку включають лише суми підтримки, що виділяються сільгоспвиробникам із держбюджету.

Якщо підприємство отримує певні гранти, субсидії за іншими (недержавними) програмами підтримки (тобто, від міжнародних організацій), такі суми не відображаються в рядку 3.1 – дохід від їх отримання показують тільки в рядку 2 у сумі загального доходу. Тобто кошти, отримані не з держбюджету, зменшують частку сільгосптоваровиробництва.

Як кошти державної підтримки впливають на частку сільгосптоваровиробництва?

<https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-nalogooblozhenije-balans-agro-275-kak-sredstva-gosudarstvennoj-podderzhki-vliyayut-na-dolyu-selxoztovaroproizvodstva>

Розрахунок частки сільгосптоваровиробництва

Чи збільшують загальний дохід (ряд. 2 Розрахунку) суми короткострокової допомоги, отримані на поворотній основі?

Ні, така допомога не входить до доходів, оскільки не збільшує активи підприємства, – це кредиторська заборгованість. І на рахунок 79 вона не потрапляє.

Чи збільшують загальний дохід (ряд. 2 Розрахунку) суми довгострокової допомоги, отримані на поворотній основі?

За загальним правилом така допомога не включається до доходів, тому що не збільшує активи підприємства, – це кредиторська заборгованість. Але до загальної суми доходу вона може потрапити через механізм її дисконтування.

Дисконтуюмо і відображаємо в обліку поворотну фіндопомогу <https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-praktika-ucheta-balans-agro-274-diskontiruem-i-otrazhaem-v-uchete-vozvratnuyu-finpomoshh>

Поворотна фіндопомога і дисконтування: актуальні питання <https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-praktika-ucheta-balans-agro-274-vozvratnaya-finpomoshh-i-diskontirovanie-aktualnye-voprosy>

Розрахунок частки сільгосптоваровиробництва

Чи включаються до загальної суми доходу (ряд. 2 Розрахунку) надходження на поточний рахунок у вигляді дивідендів?

Ні, не включаються.

Відповідно до пп. 291.4.8 ПКУ наразі при розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробника у загальну суму доходу сільгосптоваровиробника за відповідний податковий (звітний) рік не включаються доходи (прибутки) від продажу чи іншого відчуження цінних паперів та доходи від отриманих дивідендів, розраховані за правилами бухобліку.

Ці зміни були внесені Законом від 21.08.2025 № 4577-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу», який набув чинності 5 жовтня 2025 року.

Докладно про зміни див. статтю: «Податкові новації для підприємств – єдинників четвертої групи: сплата податку на прибуток з отриманих дивідендів та продажу цінних паперів» <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-nalogooblozhenie-selxozpredpriyatij-12-nalogovye-novacii-dlya-predpriyatij-%e2%80%93-edinshhikov-chetvertoj-gruppy-uplata-naloga-na-pribyl-s-poluchennyx-dividendov-i-prodazhi-cennyx-bumag>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Дякуємо за увагу!

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua